

29.3.19

36b → (סיום הפרק) 38a → (אמר רבה בר רב הונא חייב אדם למשמש בתפילין בכל שעה) 36b

1. והיה על מצח אהרן ונשא אהרן את עון הקדשים אשר יקדישו בני ישראל לכל מתנת קדשיהם והיה על מצחו תמיד לרצון להם לפני ה': שמות כח, לח
2. אף ידי יסדה ארץ וימיני טפחה שמים קרא אני אליהם יעמדו יחדו: ישעיהו מח, יג
3. ידה ליתד תשלחנה וימינה להלמות עמלים והלמה סיסרא מחקה ראשו ומחצה וחלפה רקתו: שופטים ה, כו
4. למה תשיב ידך וימינך מקרב חיקך כלה: תהלים עד, יא
5. וקרא יוסף כי ישית אביו יד ימינו על ראש אפרים וירע בעיניו ויתמדך יד אביו להסיר אתה מעל ראש אפרים על ראש מנשה: בראשית מח, יז
6. וקשרתם לאות על ידך והיו לטטפת בין עיניך: וכתבתם על מזוזת ביתך ובשעריך: דברים ו, ח-ט
7. והיה לאות על ידך ולטוטפת בין עיניך כי בחזק יד הוציאנו ה' ממצרים: שמות יג, טו
8. כל פטר רחם לכל בשר אשר יקריבו לה' באדם ובבהמה והיה לך אף פלה תפדה את בכור האדם ואת בכור הבהמה הטמאה תפדה: במדבר יח, טו
9. והיה לך לאות על ידך ולזכרון בין עיניך למען תהיה תורת ה' בפיך כי ביד חזקה הוצאך ה' ממצרים: שמות יג, ט
10. ושמתם את דברי אלה על לבבכם ועל נפשכם וקשרתם אתם לאות על ידכם והיו לטוטפת בין עיניכם: דברים יא, יח
11. בניגם אתם לה' אלהיכם לא תתגדדו ולא תשימו קרחה בין עיניכם למת: דברים יז, א
12. על פי התורה אשר יורוך ועל המשפט אשר יאמרו לך תעשה לא תסור מן הדבר אשר יגידו לך ימין ושמאל: דברים יז, יא

I Various הלכות regarding תפילין

- a Awareness: obligation to touch תפילין regularly, so as not to forget it
- i Source: ק"ו from ציץ, which has only one Name (v. 1)
- b Left arm: sources
- i Use of יד in נתן
- 1 Pro: vv. 2-4, where יד is set in apposition to ימין
 - 2 Counter: v. 5
 - (a) Response: that is called יד ימין, not יד (thus proving יד as left)
 - ii v. 6 compares קשירה to כתיבה; just as כתיבה is done with right hand, so tying is done with right – on left
 - 1 (note: author of counter from v. 5 infers left hand for תפילין from here as well)
 - iii v. 7 alludes to יד כהה (weak hand)
 - 1 Challenge: why not read it as יד כח (following Galilean dialect of mergin ה"ה with ח"ת)
 - 2 Answer: written with ה"ה, not ח"ת
 - 3 Per: dispute as to meaning of v. 7: יד כהה (left) or extending to amputee (puts on remaining hand)
- c ברייתא a lefty puts on his right arm, as that is his "left"
- i Challenge: ברייתא teaches that he also puts on left
- ii Answer (אביי): that is in re: an ambidextrous man
- d ברייתא (בי מנשה): location
- i hand: יד refers to the bicep
- 1 source: compares hand to head; just as head is atop head (not between eyes) – per v. 11, so יד is at top of arm
 - (a) note: alternative source for location of תש"ר (יהודה):
 - (i) comparison with יד של יד just as יד של יד is at spot with only one type of צרעת, so של ראש must be at spot with only one type of צרעת הראש – yellow hair); not between eyes where there are two types
 - 2 alternate (רא): v. 9 stipulates that של יד is a private sign
 - 3 alternate (ר' יצחק): v. 10 stipulates that של יד be placed against the heart
 - (a) story: ר' חייא and colleague were careful to place it there
 - (b) Story: ר' אשי's sleeve was torn open and his תש"ר were seen by אממר, who suggested that they ought to be private לך לאות על
 - (i) Response: that defines location, not visibility
 - ii Head: בין עיניך is the upper forehead – where a baby ('til 18 mos.) has soft tissue
 - iii Question (רבי פלימו) asked of רבי: if someone has 2 heads... (he wanted to throw him out, and then...)
 - 1 Query: a baby was born with two heads – how much to pay כהן הבן)?
 - 2 Answer: pays 10 שקלים, per גולגולת

- II Analysis of end of משנה – regarding dependence of all 4 ציצית for מצוה
- a חכמים: all dependent on each other
- b ר' ישמעאל
- i *Point of difference:*
- 1 ד' יוסף whether we may affix wool strings to linen garment (לחכמים – unless all 4 are there, it is שעטנז)
 - 2 דבא בר אהינא whether a 5-cornered garment requires 4 or 5 ציציות
 - 3 ר' הונא re דבינא re הונא הו"ר's ruling that wearing an improperly fringed garment on שבת in רה"ר is considered הוצאה
- ii *Tangential notes:* generating a fifth corner on a garment does not exempt it from ציצית (must be placed on 4 of the 5)
- 1 *Additionally:* tying it up (to shorten it) doesn't help – it is as if untied
 - (a) *Per:* כלים כו"ד – that tied up wineskins are considered (for טומאת כלים) to be untied
 - (b) *Note:* מנהרדעא – ר' דימי מנהרדעא – even sewing it on the fold doesn't change the parameters of the garment
 - (i) *Reason:* if he meant to shorten it, he would have cut off the other section
- iii *Ruling:* שמואל – we follow ר' ישמעאל
- 1 גמרא rejects this – הלכה is that all four constitute one מצוה
- iv *Story with רבינא and ר' אשי on שבת הרגל מר בר ר' אשי:*
- 1 *Version1:* 1 of בר"א's ציציות tore off while walking, he didn't notice and רבינא didn't say anything until they got to his house
 - (a) *When he told him:* מר told him that he would have taken it off on the spot had he told him there
 - (i) *Counter:* כבוד הבריות trumps א"ת
 - (ii) *Defense:* that is only re: the ל"ת of לא תסור (v. 12) i.e. if the carrying were an איסור דרבנן (see ברכות כ.)
 - 2 *Version2:* he told him on the spot
 - (a) *When he told him:* מר asked him if he intended for him to take it off there – but כבוד הבריות militates against
 - (i) *Counter:* that only applies to ל"ת of תסור
 - (ii) *Answer:* this was a כרמלית – i.e. the prohibition of carrying was דרבנן, no need to shame himself in public by shedding the problematic garment